

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **předseda Okresního soudu v Českých Budějovicích**, se sídlem Lidická 20, České Budějovice, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 10. 2014, č. j. 10 A 106/2014 – 9,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobou ze dne 26. 8. 2014 podanou ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat v tom, že „agenda 15C ani 10C není přidělena soudci Jurmanovi“. Krajský soud usnesením ze dne 28. 8. 2014, č. j. 10 A 106/2014 – 2, které bylo žalobci doručeno dne 3. 9. 2014, žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu. V reakci na to žalobce požádal dne 12. 9. 2014 o osvobození od soudních poplatků z důvodu nemajetnosti. Krajský soud žalobci zaslal standardizovaný formulář „Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ s poučením, že žalobce má ve lhůtě 14 dnů od doručení tohoto formuláře odeslat vyplněný formulář zpět krajskému soudu.

Standardizovaný formulář byl žalobci doručen dne 24. 9. 2014. Když žalobce ve stanovené lhůtě ani později krajskému soudu vyplněný standardizovaný formulář nedoručil, krajský soud usnesením ze dne 16. 10. 2014, č. j. 10 A 106/2014 -9 (dále jen „napadené usnesení“), žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. Konstatoval, že žalobce v žádosti o osvobození od soudních poplatků pouze obecně popsal své majetkové poměry, aniž by uvedl přesnou výši svých příjmů, závazků a výdajů, a na výzvu k vyplnění standardizovaného formuláře k prokázání majetkových poměrů nereagoval. Tím žalobce nesplnil základní podmínku pro osvobození od soudních poplatků, neboť nedoložil, že nemá dostatečné prostředky. Krajský soud rovněž poukázal na to, že nyní projednávaný spor nemá vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry, a v této souvislosti citoval judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že zneužívání dobrodíní osvobození od soudních poplatků je nepochybně důvodem způsobilým legitimizovat odklon od dosavadní rozhodovací praxe a soudy se tak při rozhodování o osvobození od soudních poplatků musí zabývat i otázkou, zda žadatel neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem.

II. Obsah kasační stížnosti

[2] Proti napadenému usnesení brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž mimo jiné namítal, že krajský soud opisuje judikáty bez jakéhokoli rozmyslu, arogantně a stereotypně lže a uvádí v omyly, provádí arogantní libovůli a trestnou činnost. Stěžovatel uvedl, že žádal o osvobození toliko od jednoho soudního poplatku, nikoli od všech, a proto jsou úvahy a hodnocení krajského soudu v přímém rozporu s podkladem. Stěžovatel odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2013, č. j. 4 As 88/2012 – 20, podle něhož mělo být čestné prohlášení užitě v žádosti o osvobození od soudních poplatků uznáno jako dostatečné k prokázání jeho nemajetnosti. Stěžovatel byl přesvědčen, že není povinen vysvětlovat výraz „přes tři tisíce“. Krajský soud se mohl dle zákonné úpravy zabývat pouze tím, zda se jedná o zjevně neúspěšnou žalobu, neboť soukromé osoby mají právo na libovůli. Stěžovatel v kasační stížnosti také vyjádřil své obecné výhrady proti postupu Krajského soudu v Českých Budějovicích a Nejvyššího správního soudu ve věcech soudních poplatků a přdestřel své názory na přípustnost kasační stížnosti „v záležitosti poplatků“, přičemž uvedl, že ta jako zbytný opravný prostředek prodlužuje (soudní) proces a zatěžuje krajské soudy i Nejvyšší správní soud. Stěžovatel však v podání kasační stížnosti v této věci nespatřuje nic nelogického (dle jeho slov mohou účastníci řízení činit i nelogické právní kroky), neboť byl k podání kasační stížnosti krajským soudem v podstatě donucen.

[3] Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)) a oprávněnou osobou (§ 102 s. ř. s.). Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž byla zamítnuta žádost

pokračování

stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). S ohledem na to tedy nebylo nutné, aby byl stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s., a Nejvyšší správní soud netrval ani na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost.

[5] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti. Zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[6] Předně je třeba uvést, že v evidenci Nejvyššího správního soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 1200 spisů, v nichž stěžovatel vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele, přičemž je patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí, v roce 2012 již 312 věcí a v roce 2013 dokonce 399 věcí. Za takové situace nepřekvapí, že Nejvyšší správní soud se obdobnými kasačními námítkami stěžovatele již mnohokrát zabýval, a to v poslední době např. v rozsudku ze dne 2. 7. 2014, č. j. 1 As 83/2014 – 20, nebo ze dne 26. 11. 2014, č. j. 8 As 158/2014 – 14. Za situace, kdy se skutkový i právní stav nyní posuzované věci podstatně neliší a argumenty předestřené v kasační stížnosti jsou prakticky identické nebo jsou dokonce formulovány zcela totožně, nemá Nejvyšší správní soud žádný rozumný důvod revidovat svůj setrvalý právní názor vyjádřený v citovaných rozsudcích, a proto v následující části odůvodnění pouze ve stručnosti shrnuje jejich podstatné závěry a v podrobnostech na ně plně odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, publikovaném pod č. 537/2005 Sb. NSS, vyslovil, že „*povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje.*“ (srov. obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2011, č. j. 2 Afs 36/2011 – 81). Soud tedy z vlastní iniciativy nezjišťuje podrobnosti o majetkových poměrech žadatele, nýbrž hodnotí především informace, které mu žadatel sám sdělí, popř. jej vyzve, aby potřebné skutečnosti doplnil a vysvětlil nesoulad mezi nimi (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2011, č. j. 8 Afs 50/2010 – 91). V nyní projednávané věci krajský soud posoudil majetkové poměry stěžovatele na základě jeho čestného prohlášení a dospěl k závěru, že stěžovatelem poskytnuté údaje jsou neúplné, nekonkrétní a k rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků nedostatečné. Poté stěžovatele vyzval k odstranění těchto vad, na což stěžovatel nereagoval. Nejvyšší správní soud se tak ztotožňuje s krajským soudem v tom, že stěžovatel neunesl důkazní břemeno týkající se naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků.

[8] K úvaze krajského soudu ohledně svévolného uplatňování práva stěžovatelem lze konstatovat, že Nejvyšší správní soud opakovaně vyhodnotil okolnosti,

za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2 As 45/2012 – 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a soudí se pro samotné vedení sporu, nikoliv veden snahou o ochranu svých subjektivních veřejných práv (viz např. rozhodnutí ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 - 13, ze dne 28. 2. 2013, č. j. 8 As 130/2012 - 10, a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13). Nejvyšší správní soud opakovaně potvrdil zákonnost rozhodnutí krajských soudů, které zamítly žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku s odůvodněním, že stěžovatel zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků k bezplatnému svévolnému uplatňování práva a k neomezenému vedení soudních sporů (viz např. rozsudek ze dne 25. 2. 2013, č. j. 2 As 28/2013 - 11). Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede velké množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů. Charakteristické pro stěžovatele je i to, že jeho kasační stížnosti často neobsahují konstruktivní kasační námitky ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., ale pouhé výhrady, resp. domněnky a představy o tom, jaký měl být v dané situaci správný postup příslušného soudu. Tyto typické rysy stěžovatelova postupu lze spatřovat i v nyní posuzované věci (stěžovatel ve svých podáních netvrdil žádné konkrétní skutečnosti dotýkající se jeho životní sféry, v žalobě brojil proti obecnému postupu Okresního soudu v Českých Budějovicích, v kasační stížnosti pak převážně všeobecně napadal postup krajského soudu a obsáhle se věnoval polemice o přípustnosti kasační stížnosti ve věcech osvobození od soudních poplatků), a proto se Nejvyšší správní soud ztotožňuje i s argumentací krajského soudu ohledně zneužívání dobrodiní institutu od soudních poplatků stěžovatelem. Lze tedy shrnout, že krajský soud nepochybil, když za dané situace žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků zamítl.

IV. Závěr a náklady řízení

[9] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[10] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné účelně vynaložené náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu